

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Одеського державного екологічного університету
(11-18 травня 2022 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2022**

Секція «ЗЕМЛЕУСТРОЮ І КАДАСТРУ»

Рибачок А. А., ст. гр. ГЗ-21

Науковий керівник: Костюкевич Т. К., канд. геогр. наук, ас.

Кафедра Агрометеорології та агроекології

ПРИРОДНІ РЕСУРИ: СУТЬ, ЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

«Природні ресурси» – це одне з найважливіших у літературі понять. Більш загальним є визначення, подане А. А. Мінцом: природні ресурси – це тіла та сили природи, які на цьому рівні розвитку продуктивних сил і вивченості можуть бути використані для задоволення потреб людського суспільства у формі особистої участі в матеріальній діяльності [1].

У другій половині ХХ сторіччя ресурсоспоживання дуже зросло, охопивши практично всю сушу й усі відомі на даний час природні тіла і компоненти. Науково-технічний прогрес безпосередньо відобразився на практиці ресурсоспоживання. Розроблено технології освоєння таких видів природних багатств, які донедавна не включалися в поняття «природні ресурси» (наприклад, опріснення солоних морських вод у промисловому масштабі, освоєння сонячної чи припливно-хвильової енергії, виробництво атомної енергії, видобуток нафти та газу на акваторіях тощо) [1, 2].

Велике значення в освоєнні природних ресурсів мають економічні фактори, які визначають рентабельність їхнього господарського використання. Так, дотепер нафта, залізо-марганцеві конкреції, які залягають на великих глибинах дна Світового океану як реальні, доступні ресурси не розглядаються, тому що їхній видобуток виявляється занадто дорогим та економічно не виправданим.

Часто потреби в природному ресурсі цілком блокуються технологічною неможливістю їхнього освоєння, наприклад, регулювання кліматичних процесів чи явищ тощо [3].

Великий теоретичний інтерес становить класифікація природних ресурсів, яка дає змогу оцінити масштаби їхніх запасів, можливість використання і комплекс необхідних охоронних заходів.

У зв'язку з двоїстим характером поняття «природні ресурси», яке відображає їхнє природне походження застосовуються кілька класифікацій у спеціальній та географічній літературі:

- *Класифікація природних ресурсів за походженням*, при цьому природні ресурси (тіла чи явища природи) виникають у природних середовищах (водах, атмосфері, рослинному чи ґрунтовому покриві тощо) й у просторі утворюють визначені сполучення, які змінюються в межах природно-територіальних комплексів. На підставі цього вони поділяються на дві групи:

1) ресурси природних компонентів - за приналежністю до компонентів ландшафтної оболонки виділяють такі ресурси: мінеральні, кліматичні, водні, рослинні, земельні, ґрунтові ресурси, тварини світу;

2) ресурси природно-територіальних комплексів – на цьому рівні поділу враховується комплексність природно-ресурсного потенціалу території.

– *Класифікація за видами господарського використання*, при цьому основний критерій поділу ресурсів у цій класифікації – віднесення їх до різних секторів матеріального виробництва. За цією ознакою природні ресурси поділяються на:

1) ресурси промислового виробництва – ця підгрупа включає всі види природної сировини, які використовуються у промисловості;

2) ресурси сільськогосподарського виробництва поєднують види ресурсів, які задіяні у створенні сільськогосподарської продукції: агрокліматичні, земельні, рослинні кормові та водні ресурси.

– *Класифікація за ознакою вичерпності*, при цьому під час обліку запасів природних ресурсів і обсягів їхнього можливого господарського вилучення використовують дані щодо вичерпності запасів:

1) вичерпні ресурси - на підставі інтенсивності та швидкості природного утворення ресурси поділяють на такі підгрупи: невідновлювані, відновлювані, відносно відновлювані;

2) невичерпні ресурси – серед тіл і явищ природи ресурсного значення є й такі, котрі практично невичерпні, до них відносяться: кліматичні та водні ресурси.

Нарощування використання якогось із ресурсів понаднормово спричиняє різні зміни в інших ресурсних групах і зміни їхньої інтегральної сукупності, що завжди супроводжуються втратою якихось ресурсних груп, на які було розраховано господарство.

Усе це зумовлює необхідність вивчення інтегральної сукупності всіх ресурсних складових у регіоні, а також проведення інвентаризації всіх ресурсів за народногосподарськими потребами та складання кадастрів. Кадастр – це систематичне зведення даних, яке включає якісний та кількісний опис об'єктів і явищ ресурсного характеру з їхніми економічною та соціально-економічною оцінками.

Список використаної літератури

1. Макарова Н. С. Економіка природокористування : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 322 с.
2. Арбузов В. В. Экономика природопользования и природоохраны: уч. пособ. Пенза : Пензенский государственный университет, 2004. 251 с.
3. Коржнев М. М. Природно-ресурсні основи сталого розвитку. Київ : КНУ, 2001. 270 с.